

อรพรรณ พัทธนาวิเศษ*
โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรม ล.ล.ก.

สิงโตหินแกะสลัก

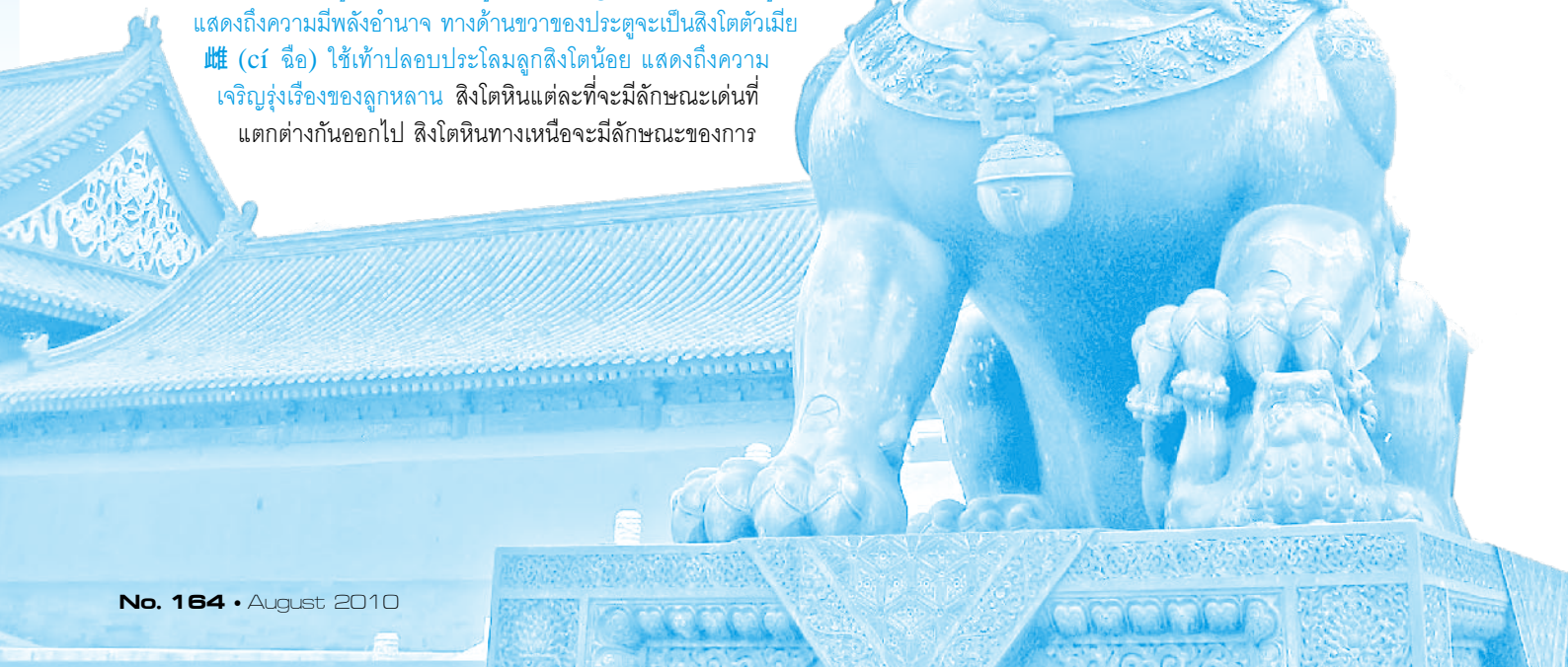
石狮子

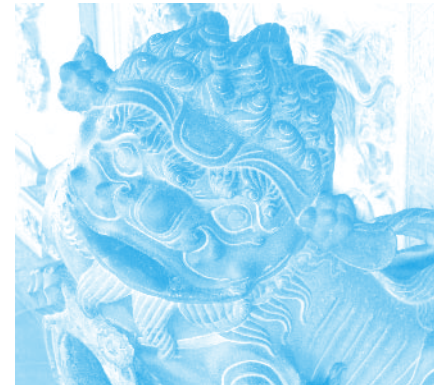
ตาม ศาสตร์วงจ้ยของจีนที่ชาวไทยเชื่อและปฏิบัติตามกันมามีหลายอย่างด้วยกันและที่พบเห็นได้ทั่วไป เช่น บริเวณทางเข้าออกประตูบ้าน หรืออาคารต่างๆ ห้างสรรพสินค้า วัดวาอาราม ศาลเจ้า ที่ชาวจีน หรือชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่นั้น มักจะมีสิงโตหิน **石狮子 (shíshīzi ลี้อซือจื่อ)** แกะสลักตั้งอยู่ตามหน้าประตูทางเข้าออกนั้น ก็เพื่อเพื่อความเป็นสิริมงคลและขับไล่สิ่งชั่วร้าย

สิงโตหินแกะสลัก **雕 (diāo เตี้ยว)** ที่มีชื่อเสียงที่สุดของประเทศจีนได้แก่

1. สิงโตหินแกะสลักที่ประตูเทียนอันเหมิน ซึ่งเป็นสิงโตคู่ที่อยู่คู่กับสวนสาธารณะ **公园 (gōngyuán กงหยวน)** จงซานมาเป็นเวลาช้านาน
2. สิงโตหินแกะสลักที่สะพานหลิวโกว **桥 (qiáo เจียว)** ที่สะพานนี้มีสิงโตหินเรียงรายอยู่บนสะพานมากถึง 485 ตัว
3. สิงโตคู่ที่หล่อจากเหล็กที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่เมืองฉางโจว ตั้งอยู่ที่หน้าประตูวัดหยวนไคหยวน
4. สิงโตหินที่เมืองซีอาน ซึ่งเป็นสิงโตหินที่เป็นงานแกะสลักของสมัยราชวงศ์ฮั่น เป็นสิงโตหินที่ดูมีพลัง มีอำนาจเหนือสิงโตคู่อื่นๆ ที่ถูกสร้างขึ้นในราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง

สิงโตหินคู่ที่ตั้งที่หน้าประตูทางเข้าออกของแต่ละอาคารนั้น โดยทั่วไปแล้วทางด้านซ้ายของประตูจะเป็นสิงโตตัวผู้ **雄 (xióng สง)** ทำเหยียบลูกบอล แสดงถึงความมีพลังอำนาจ ทางด้านขวาของประตูจะเป็นสิงโตตัวเมีย **雌 (cí จื่อ)** ใช้เท้าปดอบประโลมลูกสิงโตน้อย แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของลูกหลาน สิงโตหินแต่ละที่จะมีลักษณะเด่นที่แตกต่างกันออกไป สิงโตหินทางเหนือจะมีลักษณะของการ

แกะสลักที่เรียบง่าย ไม่มีรายละเอียดมากนักและสิงโตหินทางตอนใต้ของจีนการแกะสลักจะมีรายละเอียดมากกว่า ลักษณะของสิงโตจะมีท่าทางที่ร่าเริง ขี้เล่นและบางครั้งลูกสิงโตก็ไม่ได้อยู่ที่เท้าของตัวแม่ อาจจะป็นอยู่บนหลังของตัวแม่ก็ได้ นอกจากนี้เรายังพบว่าสิงโตบางตัวคาบลูกกลมๆ อยู่ในปาก นั่นมาจากความเชื่อที่ว่าสิงโตชอบเล่นไข่มุกราดรี ดังนั้นจึงมีลูกหินกลมๆ อยู่ในปากของสิงโต

**ความเชื่อต่างๆ
 ขอบการทับสับโตหินไว้ที่ประตูคาบเข้าอาคาร**

1. ชาวจีนสมัยโบราณเชื่อว่าสิงโตหินสามารถขับไล่มาร บัดเป่าเสนียดจัญไร สิ่งชั่วร้ายต่างๆ ออกไปและเสริมสร้างสิริมงคล ดังนั้น จึงตั้งสิงโตหินเพื่อใช้ป้องกันรักษาสุสาน จากนั้นผู้คนจึงเรียกขานสิงโตหินว่าตัวบิดเป่าเสนียดจัญไร สิ่งชั่วร้าย ตามขนบธรรมเนียมประเพณี สิงโตหินไม่เพียงแต่ดูแลปกป้องประตู (shǒumén ไช่วเหมิน) แล้วยังนำสิงโตหินไปวางปากทางเข้าหมู่บ้านแถบชนบทคู่กับสื่อกันตั้ง (แผ่นหินแกะสลักอักษร) มีคุณสมบัติเดียวกับสิงโตหิน ใช้ป้องกันรักษาสิ่งชั่วร้ายเสริมสิริมงคล คุ่มครองหมู่บ้านให้ปลอดภัย ดังนั้น การวางสิงโตหินไว้ที่ประตู สามารถขจัดความรุนแรง เสริมสิริมงคล ด้านมารและแสดงออกถึงการขอพรภาวานาให้ปลอดภัย

2. เพื่อใช้ในการทำนายถึงภัยพิบัติ 灾害 (zāihài ภัยให้) ทางธรรมชาติ คนสมัยก่อนมีความเชื่อว่าจะเกิดภัยธรรมชาติ เช่น น้ำป่าไหลหลาก แผ่นดินไหว ดวงตาของสิงโตหินจะเปลี่ยนเป็นสีแดง หรือมีเลือด

血 (xiě เลือด) ไหลออกมาจากดวงตา

3. เพื่อแสดงถึงผู้ที่มีตำแหน่งสูงและมีอำนาจ ในสมัยก่อนตั้งสิงโตหินไว้ที่พระตำหนักทำเนียบ สถานที่ราชการ บ้านเรือน เพื่อปกป้องรักษาและแสดงถึงอำนาจอิทธิพลความมีเกียรติและความสูงศักดิ์ของผู้อาศัย เช่น ที่ปักกิ่งบริเวณจัตุรัสเทียนอันเหมิน ริมแม่น้ำจินสูยตั้งสิงโตหิน 2 คู่ ที่มีลักษณะน่าเกรงขาม เพื่อดูแลปกป้องและรักษาเมืองหลวง สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของกษัตริย์ทำให้คนเกรงกลัว ไม่อาจลบหลู่

4. เป็นศิลปะตกแต่ง สิงโตหินนอกจากจะเป็นสิ่งก่อสร้างโบราณแล้วแต่ก็มีไม่น้อยที่ใช้สิงโตหินเพื่อการประดับตกแต่ง ดังเช่น สิงโตหินที่เรียงอยู่บนราวสะพานหลูโกวของเมืองปักกิ่ง เพราะนอกจากจะมีความเชื่อที่ใช้สิงโตเพื่อป้องกันรักษาสะพานแล้ว ยังใช้เพื่อการตกแต่งสะพานอีกด้วย สิงโตบนสะพานนี้มีทั้งเล็กทั้งใหญ่ ตัวผู้ ตัวเมีย บางตัวก็ยังมีสิงโตตัวเล็กๆ อยู่บนร่างกายอีกด้วย จึงได้จัดให้สิงโตหินบนสะพานแห่งนี้เป็นผลงานศิลปะชั้นเยี่ยม

นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเรื่องการลูบคลำ 摸 (mō มอ) ตามลำตัวสิงโตหินอีกด้วย เช่น ลูบที่หัวสิงโตหินจะทำให้ไม่มีความทุกข์ หรือลูบที่หลังสิงโตหินจะทำให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความราบรื่น หรือลูบที่ปากจะทำให้คู่สามีภรรยาไม่ทะเลาะกัน หรือลูบที่สะโพกจะทำให้ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ และถ้าหากลูบตั้งแต่หัวมาจนถึงหางเชื่อว่าจะนำความโชคดีเข้ามาในชีวิต

จากก่อนหินธรรมดาๆ ที่ไม่มีความรู้สึก เมื่อถูกนำมาแกะสลักจนกลายเป็นสิงโตที่มีพลังอำนาจ น่าเกรงขาม จนทำให้มีความเชื่อต่างๆ เกิดขึ้นมา สิงโตหินจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของการปกป้อง คุ่มครอง คุ่มภัย จึงทำให้มีประเพณีการตั้งสิงโตหินไว้ตามทางเข้าออกของอาคารเพื่อความป็นสิริมงคลของผู้อาศัย

ที่มา : 1. <http://baike.baidu.com/view/62348.htm>
 2. หนังสือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน Higher Education

